

Position paper Noord-Holland Noord: Kabinetsreactie *Elke Regio Telt!*

Als bestuurlijk vertegenwoordigers van de regio Noord-Holland Noord¹ zijn we blij met het adviesrapport *Elke Regio Telt!* waarin ook de Kop van Noord-Holland² is onderzocht. We onderschrijven de aanbevelingen die in het rapport worden gedaan en kijken uit naar een nog intensievere samenwerking met het Rijk om de gestelde doelen te realiseren. Ter overweging voor het Commissiedebat *Elke Regio Telt!* op 25 oktober 2023 geven wij in dit position een aantal overwegingen vanuit de regio naar aanleiding van het rapport, alsmede onze visie op de Kabinetsreactie op het rapport.

Naar onze overtuiging zorgt een gedecentraliseerde aanpak voor effectiever overheidsbeleid. Er kan immers worden ingespeeld op de lokale situatie. **Belangrijk hierbij is dat beleid zich niet beperkt tot economische en demografische effecten, maar dat er ook vooral aandacht moet zijn voor maatschappelijke effecten en het brede welvaartsniveau van de regio.** Het adviesrapport concludeert dat een structureel andere manier van samenwerken tussen landelijke, provinciale en gemeentelijke overheden nodig is om de regionale ontwikkeling beter en duurzaam mee te wegen bij de vorming van het Rijksbeleid. Vanuit de gemeentelijke overheden in de regio stellen wij hierop vast dat de inwoners van onze regio het verdienen dat het Rijk mede investeert in:

- 1) verbeteren van bereikbaarheid;
- 2) bevorderen van de regionale bedrijvigheid en;
- 3) stimuleren van brede welvaart in regionale context.

Drie kernpunten

1. Goede bereikbaarheid is een randvoorwaarde voor duurzame regionale groei. Voorkomen dient te worden dat Noord-Holland Noord nationale gelden misloopt.
2. Regionale bedrijvigheid en verduurzaming vraagt om goede bereikbaarheid, aanwezigheid van kennisinstellingen en een hoogwaardige woonomgeving.
3. Stimuleer de brede welvaart in de regio door het economisch, sociaal en ruimtelijk beleid in te richten vanuit dit kader.

1. Verbetering regionale bereikbaarheid voor duurzame regionale groei

Goede bereikbaarheid is een voorwaarde om Noord-Holland Noord aantrekkelijk te houden als woon- en werkgebied. Uit het adviesrapport blijkt dat de bereikbaarheid in de huidige situatie ondermaats is en dat verbetering flinke investeringen behoeft. Gezien de forse woningbouwtaakstelling voor Noord-Holland Noord en de hierdoor te verwachten groei van woon-werkverkeer, is een stevige opwaardering de regionale weg- en OV-infrastructuur noodzakelijk. Hierbij vinden wij het van groot belang dat er rekening wordt gehouden met knelpunten die specifiek zijn voor regionale mobiliteit in en om onze plattelandsgemeenten, zoals het belang van het in stand houden van belbussen, de grotere afhankelijkheid van autovervoer en het belang van veilige fietsroutes voor schoolkinderen (die langere afstanden fietsen naar school). Deze knelpunten staan haaks op voornemens in de Kabinetsreactie, waarin de Minister stelt dat bereikbaarheid van de regio's moet aansluiten op de regionale behoefte.

We roepen de Minister op om in het Actieprogramma Mobiliteitsvisie een stevige inspanning te leveren om de bereikbaarheid in Noord-Holland Noord te verbeteren, ten behoeve van de leefbaarheid en het werkplezier van inwoners.

¹ Regio Noord-Holland Noord bestaat uit 17 gemeenten: Alkmaar, Dijk en Waard, Hoorn, Den Helder, Hollands Kroon, Schagen, Medemblik, Castricum, Bergen (NH), Heiloo, Koggenland, Stede Broec, Drechterland, Enkhuizen, Texel, Uitgeest & Opmeer.

² De Kop van Noord-Holland bestaat uit 4 gemeenten: Den Helder, Hollands Kroon, Schagen en Texel.

Sprekende voorbeelden

- De recente aanpassing van de NS-dienstregeling in Noord-Holland Noord heeft een sterke vermindering van het aantal treinen in de regio tot gevolg. Dit staat lijnrecht tegenover de aanbevelingen van het rapport. **Wij pleiten voor een uitbreiding van de onlangs aangenomen motie-Krul (29 984, nr. 1136) en vragen dat deze plannen volledig worden teruggedraaid om inwoners van NHN niet nog meer te belemmeren.**
- De buslijn van Connexxion naar de Energy & Health Campus in Petten (met meer dan 1500 werknemers) wordt volledig gefinancierd door EHC. Dit komt jaarlijks neer op een bedrag van €30.000. Een dergelijk scenario zou voor vergelijkbare bedrijf op een meer centrale plek in het land ondenkbaar zijn. Om de werkgelegenheid in de regio op peil te houden, is goede bereikbaarheid naar bedrijven en voorzieningen cruciaal.

2. Bevorder en verduurzaam regionale bedrijvigheid in NHN

Noord-Holland Noord huist een breed scala van economische activiteiten zoals benoemd in [een recent rapport](#) van Rabobank: 'Noord-Holland Noord als proeftuin van innovatie'. De regio onderscheidt zich met grootschalige glastuinbouw en akkerbouw op agriport, het grootste bollenareaal ter wereld en innovatieve zaadveredeling met Seed Valley. Daarnaast beschikt onze regio met de haven van Den Helder over een sterk ontwikkeld maritiem cluster. Mede dankzij de nabijheid van grote windparken op zee en de bestaande infrastructuur voor aanlanding van energie, heeft NHN een ideale en unieke uitgangspositie om een leidende rol te spelen in de nieuwe waterstofeconomie. Bij deze transitie staat vanzelfsprekend voorop dat we oog blijven houden voor de huidige bedrijvigheid; elke verplaatsing of verandering moet met zorg worden opgepakt.

Wij roepen de Minister op om bij de energietransitie die Nederland doormaakt, mee te wegen wat de invloed is van investeringen op lokale en regionale economieën en waar nodig herbestemmingsplannen op te stellen. Daarnaast roepen wij de overheid op om bij grote projecten vaker als eerste klant (launching customer) op te treden, ter stimulatie van innovatie en economische activiteit in de regio.

Sprekende voorbeelden

- De visserijgemeenschappen in Den Oever, Texel en Den Helder staan onder druk. Enerzijds schrijven aangescherpte stikstofregels voor dat garnalenvissers weinig in en nabij N2000-gebieden mogen vissen en dat ze emissieloos moeten werken, met al gevolg een verwachte halvering in de garnalenvloot. Anderzijds ervaren de vissers desastreuze gevolgen van de kaalslag als gevolg van Brexit. De visserijgemeenschap behoeft ondersteuning in de transitie van schepen, evenals in de transitie naar duurzame alternatieve arbeidsinvulling.
- Recent is een voorstel ingediend om de gespecialiseerde multitraumazorg te concentreren en medisch specialisten vanuit Noord-Holland Noord te verplaatsen naar Amsterdam. Naast dat de regio afscheid moeten nemen van specialistische kennis, betekent dit een verdere verschraving van regionale zorg. Specialistische zorg moet verspreid door het land beschikbaar blijven om zorg in de regio te blijven faciliteren.
- Regionale wijkzorg wordt gefinancierd met een vergoeding per cliënt. In plattelandsgebieden is de gemiddelde reisafstand aanzienlijk groter dan in stedelijke gebieden. Dit wil zeggen dat er voor de zorgverlener minder werkafspraken passen in een werkdag. Tarieven zijn hier niet op aangepast. Wijkzorg verdient een tegemoetkoming.

3. Stimuleer brede welvaart op regionaal niveau

Inwoners van Noord-Holland Noord ervaren veel woonplezier en voelen een sterke band met de regio. Verschraving van sociale en economische voorzieningen, stijgende kosten in het sociale domein en verminderde bereikbaarheid dragen er echter stuk voor stuk aan bij dat de brede welvaart onder druk komt te staan. In de Kabinetsreactie belooft de Minister een nadere uitwerking van het begrip *brede welvaart*. Deze uitwerking is naar onze mening dringend nodig, gezien de grote verscheidenheid aan leefsituaties in de regio. Immers, brede welvaart zal voor een inwoner uit Hippolytushoef een heel andere betekenis hebben dan voor een inwoner uit Alkmaar.

Als burgemeesters zien we het als onze taak om de leefomgeving, gezondheid en welvaart van onze inwoners te bevorderen. Rijksinvesteringen zijn nodig om een brede welvaart te garanderen en toepasbaar te maken binnen de regionale context, zoals ook wordt aanbevolen door de adviesraden. Zoals opgemerkt is het belangrijk om hierbij niet alleen te kijken naar economie en inwoneraantallen, vooral ook naar maatschappelijke effecten en het brede welvaartsniveau van (inwoners van) de regio. Investeer daarom in langjarige, substantiële programma's voor regionale ontwikkeling. Dit door regio's kansenagenda's te laten ontwikkelen die zijn gericht op grotere brede welvaart en als Rijksoverheid langjarige investeringsbudgetten hiervoor beschikbaar te stellen.

We vragen de Minister om in zijn reactie tegemoet te komen aan de behoefte aan regionale inbreng. **Dit kan door de regio een plek aan tafel te geven bij de ontwikkeling van regionaal beleid. Daarnaast vragen we de Minister om te komen tot een juiste regionale afvaardiging bij de diverse bestuurlijke overleggen tussen Rijk en decentrale overheden.**

Sprekende voorbeelden

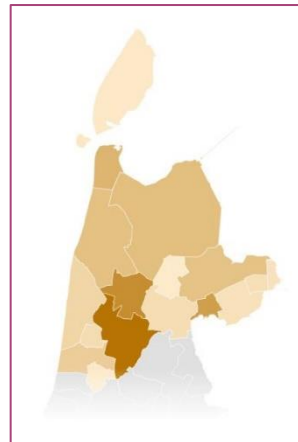
- Om te vallen onder het Nationaal Programma Leefomgeving Veiligheid, zijn voorwaarden van kracht die zich vanouds vooral richten op het inwonersaantal. Een herijking is hier zichtbaar waarbij ook wordt gekeken naar sociale factoren. Hoewel Den Helder geen grote stad is als het gaat om het aantal inwoners, kent het wel de sociale vraagstukken van de grote steden in ons land. Denk hierbij aan een relatief groot aantal daklozen, armoede en een groot beroep op verslavingszorg en geestelijke zorg. Door sociale factoren op te nemen als voorwaarden, komen ook regionale steden beter in zicht.
- Er is sprake van verschraving in maatschappelijke instellingen en zorgvoorzieningen, enerzijds door centralisatie van taken, anderzijds door een toegenomen beroep op de economische zelfstandigheid van instellingen. Zo moest het zwembad in Wervershoof onlangs sluiten en staat de functionaliteit van het Dorpshuis in Abbekerk onder druk; beide wegens tekort aan financiering. Behoud van openbare voorzieningen ondersteunt de brede welvaart, sluiting ervan zet de brede welvaart in West-Friesland onder druk.

Tot slot

Het bevorderen van regionale ontwikkeling, waarbij sociaal-maatschappelijke factoren prioriteit krijgen, is essentieel voor brede welvaart in heel Nederland. Regio's bieden voor hoog woon-werk genot en kansen voor innovatie en economische stimulans. **Wij roepen de Kamer op om het Kabinet streng te blijven controleren bij de uitvoering van de aanbevelingen, zodat regionale voorzieningen niet verder verschraven en de regio's versterkt worden.**

Bijlage – over Noord-Holland Noord

Noord-Holland Noord (NHN) is een samenwerkingsverband tussen de 17 meest noordelijke gemeenten en Provincie Noord-Holland³. NHN is een uiterst kansrijke regio, rijk aan groen en toch gelegen op slechts korte afstand van de Metropool Regio Amsterdam en Schiphol. Noord-Holland Noord is daarmee de ruimtelijke en groene evenknie van Metropool Regio Amsterdam (MRA). Als regio-vertegenwoordigende burgemeesters en samenwerkend op Noord-Holland Noord niveau, merken wij dagelijks de grote uitdagingen op het vlak van Economie, Energie, Wonen en Bereikbaarheid waarvoor onze regio zich gesteld ziet.

Wat heeft onze regio te bieden?

Onze regio heeft grote ambities om een bijdrage te leveren aan de klimaatafspraken van het Rijk. Met de nabijheid van grote windmolenparken op de Noordzee, hergebruik van bestaande infrastructuur en de aanwezige kennis van productie, opslag, verwerking en transport van energie, heeft NHN alles in huis om bij te dragen aan het realiseren van de landelijke klimaatambities. Als Europese Hydrogen Valley zetten wij ons in voor de opbouw van lokale productiecapaciteit en de aanlanding van groene waterstof ten behoeve van zowel verduurzaming van de staalproductie, productie van schone brandstoffen voor lucht- en zeevaart, mobiliteit en vergroening van het energiesysteem. Ook de unieke ligging met toegang tot geothermie kan voor zowel de agrarische sector als ook voor onze inwoners een belangrijk bijdrage leveren aan het behoud van onze positie als (wereld)voedsel- en sierteeltleverancier en de energietransitie waar we voor staan.

Onze regio is een van de meest veelzijdige agrarische regio's van Nederland. NHN is een tuin van innovatie voor duurzame landbouw en de productie van biobased bouwmaterialen. Seed Valley is de belangrijkste leverancier van zaden voor de hele wereld. De gehele agrifood waardeketen is hier aanwezig – uniek in Nederland. Naast grootschalige glastuinbouw en agribusiness biedt Agriport ruimte aan hightech databedrijven zodat het gebied – naast voedselproductie – kan worden benut voor energie-intensieve bedrijvigheid. Greenport NHN is dan ook de meest innovatieve en diverse Greenport van Nederland. Daarnaast maken grote delen van onze regio deel uit van het Bijzonder Provinciaal Landschap, met Natura2000-gebieden, weidevogelkerngebieden en een UNESCO Werelderfgoedgebied. Bovendien heeft onze regio door het gevarieerde aanbod van cultuurhistorie, kust, polders en recreatieve verbindingen een grote aantrekkingskracht op bezoekers.

De ideale ligging aan zee in combinatie met hoogwaardige faciliteiten voor service & maintenance – met Port of Den Helder, Airport Den Helder – maakt NHN buitengewoon geschikt om een leidende rol te spelen de maritieme sector. Activiteiten strekken zich uit van de realisatie van offshore windparken, de aanlanding van energie op zee tot en met het verduurzamen van de Nederlandse industrie. Den Helder is niet voor niets de thuishaven van onze Koninklijke Marine.

NHN biedt een aantrekkelijk ruimtelijk-economisch vestigingsklimaat in een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied waarin wij ruimte maken voor de realisatie van 40.000 woningen tot en met 2030. Goed bereikbare onderwijsvoorzieningen die aansluiten op de arbeidsmarkt van de regio zijn randvoorwaardelijk.

³ Regio Noord-Holland Noord bestaat uit 17 gemeenten: Alkmaar, Dijk en Waard, Hoorn, Den Helder, Hollands Kroon, Schagen, Medemblik, Castricum, Bergen (NH), Heiloo, Koggenland, Stede Broec, Drechterland, Enkhuizen, Texel, Uitgeest & Opmeer.